

De mores van de programmeur

Hoe goed begrijpen HR-professionals wat IT'ers belangrijk vinden en hoe hun wereld werkt? Naarmate programmeurs, developers of data scientists meer gaan samenwerken met HR-mensen, is dat begrip wezenlijk. Een paar inkijkjes in de mores van de programmeur.

Tekst Luc Dorenbosch

Het is een geniale scene uit de HBO comedy-serie Silicon Valley. Een groepje bevriende programmeurs heeft een idee voor een app. Er wordt van buitenaf flink geïnvesteerd, en de druk om de app op te leveren wordt gestaag groter. Hun tot dan toe houtje-touwtje werkstijl moet efficiënter. Er wordt een scrumboard geïnstalleerd, waarop de verschillende ontwikkelde, geteste activiteiten worden doorgeschoven totdat ze volledig opgeleverd zijn. De scene toont de uitleg van het scrumboard en de intens verveelde blikken van de programmeurs. Na de uitleg van de nieuwe werkwijze volgt een veelzeggende stilte waar na één van hen geïrriteerd verzucht: 'This just became a job.' Een clash in werkculturen. Natuurlijk, er moet iets gemaakt worden als team, maar de programmeurs zijn solisten. Zij hebben alleen hun computer nodig, en die kennen ze als de beste. Ze denken in wereldwijde netwerken. Ommuurde organisaties zijn maar een beetje bedacht en hebben vaak fuzzy structuren en regels. Managementfuncties die enkel bij de gratie van de organisatie bestaan, worden daarom meewarig bekeken. Het idee van banen, scrum, HR enzovoorts hoort bij een andere wereld. Dat stelt het recente boek 'De Coders' van de Amerikaanse tech-journa-

list Clive Thompson. Het boek biedt een mooi inkijkje in het hoofd van de programmeur. Het is daarmee heel erg een HR-boek. Want hoe kun je de programmeur managen, als je haar (maar véél vaker een hem) amper begrijpt? Relevant voor wanneer je in je verse HR-analytics team een blik data scientists wil gaan opentrekken.

Intellectuele asbest

Tegelijk met het uitkomen van de Nederlandse boekvertaling stond deze zomer een artikel over Booking.com in de Volkskrant. Want hoe kon het dat een deel van het IT-personeel zo ontevreden was over zo'n succesvol bedrijf met uitstekende arbeidsvoorwaarden, onboardingbeleid en bijvoorbeeld gezinsvoorzieningen voor expats? HR doet alles volgens het boekje en meer, en toch wil het werkgeluk niet van de mensen afspringen. Natuurlijk heeft een bedrijf dat snel uitbreidt groeistruipen, maar opvallend was bijvoorbeeld de onvrede met het technologieniveau. De programmeertaal achter de boekingsite is 'dinosaurustaal', zo zegt een van de programmeurs over de ongeliefde taal Perl. Ernee werken is als intellectuele asbest. Hoe langer je ernee werkt, hoe minder je overlevingskansen in de tech-wereld voor de toekomst zijn.

Die stinkende, slonzige, cynische of acorporale medewerker kan je productiefste human asset zijn

Het Booking-verhaal leert iets over wat employability voor een programmeur betekent. Dat zit heel erg in op het op niveau blijven, nieuwe dingen doen, waardering voor mooi en elegant geschreven code. Coders moeten continu uitgedaagd worden om te laten zien waar hun hoofd toe in staat is. Dat gaat dus zelden over arbeidsvoorwaarden. Dat gaat over de inhoud van het werk waarin ook maar het minste of geringste beetje repetitie in werkzaamheden de programmeur ongemakkelijk en zenuwachtig maakt. Herhaling is stilstand. Stilstand is achteruitgang. Laat ze in je HR-team dus geen standaard Excel-rapportjes uitdraaien, enkel omdat jij er een nog grotere hekel aan hebt.

Efficiëntie-fetish

Samen met de hekel aan herhaling kennen programmeurs een sterke hang naar efficiency. Als het sneller kan, moet het ook sneller. Thompson noemt het een ware 'efficiëntie-fetish'. Treffend is het in het boek beschreven vitaminedrankje genaamd Soylent. Het is niet bedacht door een geleerde voedingsdeskundige, maar door een software-ontwikkelaar. Soylent is de remedie tegen de nodeloze tijd die je dagelijks kwijt bent aan ontbijt, lunch en avondeten. De voedselvervanger bevat precies de juiste hoeveelheid aan voedingsstoffen die het menselijk lichaam dagelijks nodig heeft. En je kunt het dus gewoon drinken terwijl je achter je computer doorwerkt. Handig. Het besparen van loze tijd zit ingebakken in het werk van menig programmeur. Hoe minder regels code je nodig hebt om een applicatie te succesvol te laten draaien, hoe sneller ze werkt. Ja, het gaat soms om micro-seconden die met goed en schoon coderen kunnen worden terugverdiend. Maar het zijn cruciale micro-seconden op het moment dat honderdduizenden mensen tegelijk je digitale platform

bezoeken. Traagheid is frustratie. Frustratie is falen. Dus als je gewend was om in je HR-team lekker gratis en breedspakig te vergaderen, verplaats je dan in het hoofd van de nieuwe HR-data scientist. Voor hem of haar is elke verbale zin als een regel code. Hoe meer zinnen er worden uitgesproken die niet bijdragen aan een snel en succesvol einde van de vergadering, hoe groter de frustratie. Een programmeur in een vergadering die niets zegt, is niet stil, nee, jullie praten gewoon onnodig teveel.

Rockstar-programmeur

Natuurlijk is er het gevaar van een te grove stereotypering van de programmeur. Ook kun je niet alle computerfuncties op een hoop gooien. Bedenk alleen al het grote verschil tussen front-end en back-end developers. Je ontwerpt de indeling van een zichtbare pagina of je bouwt aan de onzichtbare database die erachter hangt waardoor iemand bijvoorbeeld kan inloggen. Stukadoors versus leidingtrekkers. Wat ze gemeen hebben, is dat ze beiden iets concreets maken. Als het werkt dan werkt het. Als de code klopt dan klopt die – geen geouwehoer. Thompson beschrijft in zijn boek de impact van deze transparantie, concreetheid en meetbaarheid van de individuele prestaties van coders.

Waar je in je HR-team je hoofd breekt over hoe je de prestatieverschillen tussen medewerkers zou moeten definiëren en meten zonder eindeloze discussies, heeft de programmeur daar minder last van. Goede code wint van argumenten en code respecteert alleen je skills en niet hoe knap, lief of leuk je in het team bent. Je kunt de computer niet bullshitten of inpalmen met mooie praatjes. Daarom kan ook die stinkende, slonzige, cynische of acorporale medewerker je meest productieve human asset zijn. Misschien is het wel een

rockstar-programmeur, of een '10X-er', zoals Thompson ze beschrijft. Zij zijn in hun eentje even waardevol als een team van tien doorsnee programmeurs. De '10X-er' zorgt voor de échte doorbraak, omdat deze alle puntjes in een ingewikkeld systeem met elkaar kan verbinden: als een blindschaker op twintig borden tegelijk. Iedere programmeur kent wel zo'n irritant slimme rockstar. Dus pas op in je HR-analytics team als je de data scientist kantoorstijl wil beoordelen. Zij weten als de beste welk prestatieniveau ze hebben en zullen vage, onvolledige feedback zien als een belediging van hun skills. Beoordeel mijn werk, niet mijn persoon. Wat een inclusieve gedachte eigenlijk.

HR-optimalisatie

Thompson beschrijft nog iets opmerkelijks over de coder. Velen van hen hebben de vaardigheden zichzelf aangeleerd. Ja, er zijn opleidingen en diploma's voor een bepaalde IT-functie, maar veel coders denken niet op die manier over banen. Die vinden computertaal en programmeren gewoon leuk – soms al op heel vroege leeftijd. En omdat iedereen inmiddels thuis toegang heeft tot het belangrijkste gereedschap daarvoor – de computer – zijn er veel heel goede amateurs die vaak niet onderdoen voor de gediplomeerde IT'er. Thompson beschrijft mooi de kick die beide groepen uit het werk halen: een programmaatje schrijven waarmee je doodsaai onzinwerk kunt automatiseren. Een appje bouwen dat miljoenen mensen suf werk uit handen neemt. Coders optimaliseren, ze kunnen niet anders. Coders hebben lol in automatiseren. De groeiende mix van HR-mensen en data scientists in diverse HR-analytics teams is daarom interessant. Hoe gaat dat samen? Eén ding weet je nu zeker. Grote kans dat die stille nieuwkomer in de teamvergadering stiekem aan het wegdromen is bij het idee van de opheffing van jouw fuzzy HR-functie. Voor je eigen bestwil natuurlijk. «

Luc Dorenbosch is baaningenieur bij debaaningenieurs.nl.